

Regional Economic Differences in Finland: Variations in Income Growth and Firm Formation

KTL Aki Kangasharjun taloustieteen alaan kuuluva väitöskirja ”Regional Economic Differences in Finland: Variations in Income Growth and Firm Formation” tarkastettiin 11.7.1998 Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnassa. Vastaväittäjänä oli professori Monojit Chatterji (Dundeen yliopisto, Iso-Britannia) ja kustoksena professori Hannu Tervo

Tulotasoerot pienentyneet Suomessa viime vuosikymmeninä

Aki Kangasharju huomasi väitöstyössään, että henkeä kohti lasketut tulotasoerot Suomen 88 seutukunnan välillä ovat selvästi pienentyneet vuosina 1934–1993. Helsingin seutukunta oli käytetyllä äyrit/asukas -luvulla rikkain koko tarkasteluajanjaksolla. Vuonna 1934 pohjanmaalainen Järviseudun seutukunta oli köyhin ja vuonna 1993 Posio–Ranuan seutukunta.

Tavalliselle kansalaiselle Kangasharjun tutkimus tuo sellaisen uutisen, että tulotasot Suomen eri alueilla tasoittuvat ajan myötä, eli asuinseutu sinänsä ei tuomitse ketään muita köyhempään asemaan.

Seutukuntien pienyritysvaltaisuus on tärkein alueellisista piirteistä, jotka selittävät uusien yritysten syntyä. Myös suurempi väestönkasvu lisää uusien yritysten syntyä. Kainuun maakunnassa syntyi vuosina 1989–1993 vähiten uusia yrityksiä suhteutettuna väestöön, työpaikkojen tai toimipaikkojen määrään. Mittarista riippuen suhteellisesti eniten yrityksiä syntyi Uudellemaalle ja Pirkanmaalle.

Maaltamuutto aluekehityksen pahin uhka

Aluepolitiikan suurin haaste ei ole se, että tulotaso henkeä kohti laskettuna pitäisi aluepoliittisin toimin saada tasatuksi, vaan että väestön pitkään jatkunut keskittymiskehitys kaupunkiin ja eteläiseen Suomeen on selvästi suurempi uhka tasapainoiselle aluekehitykselle ja Suomen jokaisen seutukunnan asuttuna pysymiselle.

Väitöstyön tulokset antavat tärkeitä ennen kaikkea aluepoliittisille päättäjille. Aluepolitiikasta päättävien onkin pitänyt ottaa kantaa siihen, halutaanko Suomen joka nurkka ylipäätään pitää asuttuna vai annetaanko nykyisen globalisoitumisen aikakautena taloudelliseen kehitykseen luonnollisena osana kuuluvan keskittyvän kehityksen jatkua. Tällä hetkellä keskittyvä aluerakenne on päätöksentekijöiden suosiossa.

Yksi tärkeimmistä tämän hetken keinoista pitää alueet elinkelpoisina ja ehkäistä liiallista muuttoliikettä keskuksiin ja eteläiseen Suomeen on tukea uusien yritysten syntyä.

Kangasharjun tutkimuksen mukaan uusien yritysten syntyä tuetaan tehokkaasti pitkäkestoisilla projekteilla, joissa pyritään synnyttämään itsensä työllistämisen perinne varsinkin heikoimmin kehittyneillä alueilla. Tällainen perinne on itseään ruokkiva, eli tämä perinne pitää itse yllä uusien yritysten syntyä ja itsensä työllistämistä ja sitä kautta tasapainoisempaa alueellista kehitystä. Toisaalta tutkimustulokset osoittavat, että heikko väestökehitys asettaa rajoituksen uusien yritysten synnylle ja kehitykselle muuttotappioalueilla kysyntäpotentiaalin heikkenemisen vuoksi.

Väestön määrä pitäisi huomioida EU-tukialueita päätettäessä

Tutkimuksen perusteella voidaan ottaa kantaa myös EU:n aluepolitiikkaan. Vaikka suhteelliset asukasta kohti lasketut tulotasoerot ovat pienentyneet, väestö on silti keskittynyt kaupunkiin ja eteläiseen Suomeen. Näin ollen liika keskittyminen asukasta kohti laskettuihin lukuihin on vaarallista aluepoliittisia tukia päätettäessä.

Esimerkiksi EU:n yhteisen aluepolitiikan eniten tuettuun alueryhmään (tavoite-1 alueet) valitaan alueet paljolti bkt/asukas -luvun perusteella. Jos väestön määrää ei oteta lainkaan huomioon näitä tukialueita päätettäessä, uhkaa esimerkiksi harvaan asuttua, syrjäistä ja maaseutumaista Lappia jääminen parhaan tuen ulkopuolelle.